

inšpektorji, svoje praktične izkušnje pa bodo lahko po listu sporočali tudi drugim.

Lesni trgovci in gozdni posestniki bodo našli v listu razprave in poročila o lesnem trgu.

Vzgojitelji bodo prav tako dobili v listu inšpektorja, kar se bo dalo porabiti pri vzgoji mladili.

Gozdarski vestnik si je pred šestdesetimi leti torej zadal pomembno vlogo izobraževanja in pomoči pri vsakdanjem delu vsem tistim, ki so delali v gozdu in predelavi lesa. Pemajst let so gozdarski strokovni pisci (Šivic, Šušteršič, Miklavžič, Sotošek, Novak, Vidar, Božič, Potočnik, Čokl, Pipan pa tudi drugi), ki so doslej objavljali svoje prispevke v Kmetovalcu, Planinskem vestniku, Gasilcu, Lovcu in drugje, iskali oblike in prilike, da bi ustanovili gozdarsko strokovno revijo, preden je z velikimi naporji Stanka Sotoška leta 1938 končno prišel izhajati pravi slovenski gozdarski časopis. Izdajatelj je bil konzorcij Gozdarskega vestnika. Last je izhajal v Mariboru, njegov urednik pa je bil Stanko Sotošek.

Po sodbi ankete med bralci na koncu prvega letnika je Gozdarski vestnik izpolnil uredniškeva prizadevanja, pričakovanja gozdarjev in vseh, ki so ga želeli in podpirali. Še določna zanimivost, Gozdarski vestnik se je lahko preburalo tudi v podeželskih gostilnah.

Gozdarskemu vestniku pa ni bilo lahko, pogosto ni bil pogodu takšni in drugačni oblasti, nemalokrat je zašel v velike finančne, pa tudi druge težave. Leta 1941 se je priključil kulturnemu molku, v katerem je zamrla slovenska umetniška

beseda, in prenehal izhajati. Ponovno je izšel šele avgusta 1946, izdajalo pa ga je Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo. V letu 1949 smo pričeli novi spremembi, revija dobi novo ime Les. Še vedno pa ostaja mesečni list za gozdarstvo in lesno industrijo, izdaja pa ga Ministrstvo za gozdarstvo in lesno industrijo. Z letom 1950 ponovno prične izhajati Gozdarski vestnik, izdajanje revije pa se prenese iz ministrstve pisarne na Društvo inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije. To tudi reviji gotovo veliko več samostojnosti in svobode. Revija počasi dobiva poglobljeno znanstveno-raziskovalno vsebino. Pojavijo se prvi povzetki v tujih jezikih, sprva le v srbohrvaščini, kasneje srumežljivo tudi v francoščini. Recenzije in prispevki iz tuje strokovne literature kažejo, da je naš gozdni prostor majhen in da je treba gozdarsko znanje iskati tudi prek meja, ki jih sicer gozd ne pozna. Praktiki pa v Gozdarskem vestniku predstavljajo svoje uspehe in težave pri vsakdanjem delu.

Konec pidesetih in v začetku šestdesetih let je dosegel Gozdarski vestnik najvišjo naklado, kar 1900 izvodov, v letih 1972 in 1973 pa pristane na skromnih 1000 izvodih. Tako v vsebini kot finančnem stanju in nakladi strokovne gozdarske revije se odražajo razmere v gozdarstvu določenega obdobja. Kljub številnim krizam in nerazumevanjem je Gozdarski vestnik preživel in bil, upamo lahko, da bo tudi ostal, kronist brezštevilnim spremembam tako v slovenskem gozdarstvu kot slovenskem gozdu in odnosu družbe do njega.

Mag. Franc Perko

Gozdarstvo v času in prostoru

Evropska unija išče skupno gozdarsko strategijo

GOZDARSKI

V zadnjih letih se Slovenija intenzivno pripravlja na vstop v Evropsko unijo (v nadaljevanju EU). Pred kratkim je bila predstavljena obsirna študija 'Slovensko kmetijstvo in Evropska unija'. Kako pa je s slovenskim gozdarstvom in EU? Problem gozdarstva v EU ni bil nikdar tako poudarjen, kot je problem kmetijstva. Kljub temu EU v zadnjih letih pospešeno oblikuje skupno gozdarsko politiko.

O gozdarski politiki EU odločajo države članice. Tako je evropski parlament v začetku leta 1997 odločil, da postavi nove okvire za oblikovanje skupne evropske gozdarske strategije. V skladu z obstoječo zakonodajo so oblikovali komisijo, ki naj v dveh letih sestavi zakonski

predlog gozdarske strategije EU. Tukaj predstavljamo povzetek 21 priporočil, ki jih mora komisija upoštevati pri pisanju. Priporočila so razvrščena v tri tematske sklope.

A: Osnove in cilji predloga

B: Predlagani ukrepi

C: Financiranje

A: Osnove in cilji predloga

1. V Evropi spadajo gozdovi med pomembne obnovljive naravne vire. Z odgovornim gospodarjenjem in nego lahko ohranimo vse funkcije gozda tudi za naslednje generacije. Glede na pomen, ki ga ima gozdarstvo v celotnem gospodarstvu EU, ho lesnoproizvodna funkcija ostala najpomembnejša. Vendar pa jo je treba uskladiti še z vsemi drugimi

* N. P., dipl. inž. gozd., Gozdarski inštitut Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana, SI.O

funkcijami gozda. Gozdarska strategija mora temeljiti na priznavanju raznolikosti gozdov v Evropi.

2. Koordinacija nacionalnih politik mora posvetiti posebno pozornost načelu subsidiarnosti. S tem pridržkom mora graditi skupno gozdarsko strategijo EU na jasnih osnovah nacionalnih gozdarskih politik držav članic EU. Natančno je treba definirati cilje in jasno opredeliti pristojnosti EU in držav članic.

3. Gozdarska strategija mora biti usklajena z odločitvami, ki so jih EU in države članice sprejele v okviru deklaracij iz Ria in Helsinkov.

4. Gozdarska strategija EU mora upoštevati dejstvo, da so evropski gozdovi last več kot deset milijonov lastnikov, njihove pravice morajo biti upoštevane.

B. Predlagani ukrepi

5. Komisija naj predlaga ustrezne instrumente in sredstva, ki bi jih lahko uporabljali na ravni skupnosti, držav članic in regij, da bi dosegli koherentne in komplementarne ukrepe na treh glavnih področjih in sicer: varstvu, rabi / valorizaciji in širitvi gozdnih površin.

VARSTVO

6. Škoda v gozdovih je še vedno resen problem v Evropi. Komisija mora pripraviti predloge, kako bi se lahko borili proti eroziji in ogolitvi površin, ohranjali biološko in gospodarsko vrednost gozdne dediščine in varovali njeno vlogo pri ohranjanju ravnotežja v krajini. Upoštevati je treba probleme posameznih regij, vključno z gorskimi področji.

Posebno pozornost je treba posvetiti varovanju gozdnih tal pred zbijanjem in erozijo s primernimi selektivnimi metodami sečnje, z ukrepi pri pomlajevanju in pogozdovanju, posebej pa še s pospeševanjem mešanih gozdov na primernih legah.

7. Poskrbeti je treba za protipožarno varstvo gozdov. Komisija naj predlaga ukrepe za pospeševanje ponovne pogozditve požganih gozdnih površin in raziše možnosti boljše koordinacije sredstev za preprečevanje požarov in ugotovi, če ima sklenitev zasebnega zavarovanja kot pogoj za pomoč EU, lahko pozitivne posledice in ne vodi k diskriminaciji in neenakemu tekmovanju med evropskimi gozdnimi posestniki.

RABA IN OVREDNOTENJE RESURSOV

8. Glavni funkciji gozda sta njegova gospodarska raba in njegova vrednost za okolje in družbo. Ti funkciji se med seboj ne izključujeta, ampak ju je pogosto moč v istih gozdnih območjih med seboj uskladiti.

9. Gozdarstvo in z njim povezane industrijske veje so pomembni dejavniki razvoja podeželja. Komisija naj pripravi program spodbujanja uporabe tankega lesa za industrijske namene in po drugi strani kot energijskega nosilca v decentraliziranih sistemih pridobivanja energijskih virov.

10. Za uspešno spodbujanje gozdarstva na evropski ravni je treba pripraviti načrte za pospeševanje rabe lesa pri gradnji in drugih industrijskih panogah, a tudi predloge za uporabo biomase, še posebej za proizvodnjo energije in izdelovanje novih proizvodov. Pri tem je treba upoštevati razvoj majhnih in srednje velikih podjetij, ki delujejo na tem področju. V ta namen naj se organizira evropska kampanja za pospeševanje rabe lesa in lesnih izdelkov.

ŠIRITEV GOZDNIH SESTOJEV

11. Širitev sestojev naj temelji na zdravi gospodarski osnovi, pri čemer je treba upoštevati lokalno pestrost drevesnih vrst in tradicionalno krajinsko sliko. Širitev sestojev naj obvezno omogoča trajno gospodarjenje kmetijsko-gozdarskih sistemov.

12. Pri izvedbi ukrepov, naštetih pod št. 2, mora komisija nujno predvideti dopolnilne ukrepe:

(I) Opreti se bo treba na evropski informacijski in komunikacijski sistem za gozdarstvo (EFICS). Zato je nujno spregovoriti o uporabi spiska gozdnih sestojev po državah in po regijah, ki bi EU dajali potrebne informacije za trajnostno gospodarjenje v njenih gozdovih.

(II) Treba se je bolj potruditi in zagotoviti boljše koordinacijo na ravni EU, da bi pospešili raziskovanje gozdnih ekosistemov in predvsem raziskave vzrokov za poškodbe (insekti in bolezni, škode zaradi onesnaženja zraka itd.).

(III) Podpirati je treba vzgojo in izobraževanje, še posebej izmenjavo znanj o gospodarjenju z gozdovi med posameznimi državami članicami. Poleg tega je treba organizirati javne kampanje za informiranje in razsvetljevanje javnosti o večnamensosti gozda. Razmisliti pa je treba tudi o ustanovitvi evropske gozdarske šole.

(IV) S prilagajanjem gospodarske rabe gozda in lesnih proizvodov potrebam trga lahko stopnjujemo gospodarsko in socialno rabo gozdov. Priznati je treba vlogo in vrednost gozda za turizem, za aktivnosti v prostem času, za zdravje in za vodna gospodarstva, vendar ne da bi po nepotrebnem omejevali gospodarsko rabo gozda.

13. Glede na širitev EU je treba upoštevati gozdarske probleme v srednjih in vzhodnih evropskih državah. Pri izvajanju programa PHARE (Poland, Hungary, Aid, Restructuring, Economy) in TACIS (Technical Assistance Community Independence States) naj bi v prihodnje za osnovo veljala načela in cilji evropskih gozdarskih strategij.

14. V institucionalnem pogledu naj komisija predvidi, da se funkcije stalnega Odbora za gozdarstvo razširijo tako, da bi ta lahko postal glavni instrument za koordinacijo gozdarskih ukrepov. Od komisije se zahteva, da v svojih službah razvije

enoten okvir uprave, pri katerem bodo na logičen, racionalen in transparenten način razdeljene pristojnosti in naloge referatov, pristojnih za gozdarsko strategijo.

15. Na mednarodni ravni mora EU pri trgovinskih pogajanjih glede na gozdarske probleme igrati aktivno vlogo;

16. Komisija naj pripravi učinkovit program akcij za boj proti ekološkemu in socialnemu dampingu pri uvozu lesa v EU.

17. Komisija naj oblikuje predloge, kako naj bi se še naprej, skupaj z državnimi članicami, aktivno zavzemali za mednarodni sporazum o varstvu in trajnostnem gospodarjenju z gozdovi.

18. Komisija naj razmisli o uvedbi mednarodno priznanega postopka certificiranja trajnostnega gospodarjenja z gozdom. To certificiranje naj bo transparentno, svobodno, brez zapostavljanja in uglaseno s posebnimi ekološkimi, biološkimi in socioekonomskimi danostmi posamezne države. Certificiranje naj svoj namen izpolni tako, da spodbuja gospodarsko, socialno in ekološko primerno izrabo gozdov pri strukturnem

upoštevanju nacionalnih, skupnostnih in mednarodnih predpisov.

19. Komisija naj za gozdarstvo zunaj EU predlaga mednarodno usmerjeno in integralno strategijo, da doseže kvalitativno in kvantitativno ohranjanje in trajnostno gospodarjenje z gozdovi.

C. Financiranje

20. Z namenom, da se uveljavi celovita in koordinirana gozdarska strategija EU, naj komisija predlaga preoblikovanje proračunskotehničnega orisa ukrepov v gozdarskem sektorju.

21. Komisija naj pripravi še pregled finančnih sredstev EU, ki so bila porabljena v zadnjih desetih letih na področju gozdarstva. Pri financiranju gozdarskih ukrepov EU je treba upoštevati princip subsidiarnosti.

Evropski parlament je s tem začrtal novo pot v iskanju skupne gozdarske strategije EU. Ali je razkorak med predstavljenimi priporočili in smernicami za gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji, pa lahko oceni vsak sam.

XI. Svetovni gozdarski kongres v Antaliji (Turčija), 13. - 23. oktobra 1997

Zoran VESELIČ *

1 UVOD

V Antaliji v Turčiji času od 13. do 23. oktobra 1997 je bilo veliko strokovno srečanje gozdarjev z vsega sveta - XI. Svetovni gozdarski kongres. Za razliko od kongresov IUFRO, ki si sledijo vsakih pet let in pomenijo predvsem inventuro raziskovalnih dosežkov v gozdarstvu, se svetovni gozdarski kongresi vsakih šest let posvečajo bolj problemom, povezanim z neposrednim delom v gozdovih ter z odnosi med gozdom, gozdarji in ljudmi. XI. Svetovni gozdarski kongres v Antaliji je pomenil velik pregled omenjenih vsebin iz preteklega šestletnega obdobja, pregled aktualnega v svetovnem gozdarstvu ter prihodnjih načrtov, za udeležence pa tudi priložnost izmenjave mnenj in pogledov ter novih osebnih znanstev, ki vselej pomenijo tudi lažje in uspešnejše delo vnaprej.

Letošnjega svetovnega kongresa v Turčiji se je po podatku iz zaključne deklaracije udeležilo 4.000 gozdarskih strokovnjakov iz 145 držav. V sodobnem kongresnem centru v Antaliji je 10 dni potekala v 4 dvoranah hkrati v predstavitev prek 1.000 referatov, ki so bili, nekateri v

celoti, drugi pa v obliki povzetka, objavljeni v šestih snopičih s skupnim obsegom čez 2.000 strani.

XI. Svetovnega gozdarskega kongresa se je (za del časa njegovega trajanja) iz Slovenije udeležilo šest predstavnikov ZGS (Primož Ilešič, mag. Živan Veselič, Zoran Grecs, Franček Kolbl, Andrej Pečavar in Mirko Perušek) ter predstavnik Gozdarskega inštituta Slovenije mag. Robert Robek.

Slovenija je na kongresu prispevala tri referate: mag. Robert Robek je predstavil referat z naslovom Poškodbe tal in drevja zaradi gozdarskih del - nerešen interdisciplinaren problem, Direktor ZGS Primož Ilešič je predstavil Zavod za gozdove Slovenije oziroma javno gozdarsko službo v Sloveniji, Jurij Beguš in mag. Mirko Medved pa sta prispevala referat Tečaji za motorno žago kot del izobraževalnega programa za zasebne lastnike v Sloveniji.

Vsi prispeli referati so bili razvrščeni v 38 vsebinskih sklopov in ti združeni v 8 skupin:

1. Gozd in drevesni viri
2. Gozdovi, biološka pestrost in ohranjanje naravne dediščine
3. Zaščitne in okoljske funkcije gozdov
4. Proizvodne funkcije gozdov
5. Ekonomski prispevek gozdov trajnostnemu razvoju

* Mag. Ž. V. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana